

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра публічного управління та підприємництва (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми

(підпис)

Тетяна ПАВЛЕНКО
(ініціали та прізвище)

«08» вересня 2022 р.

СИЛАБУС

КОМПЛЕКСНА КУРСОВА РОБОТА З ДИСЦИПЛІН

**«Публічне управління в країнах ЄС» і «Децентралізація та розвиток
місцевого самоврядування»**
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

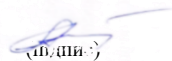
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 12.09.2022 року

Харків – 2022

Розробник: Дегтяр А.О., професор, доктор наук з державного управління,
професор

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

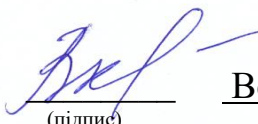

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Публічного управління та підприємництва(№ 601)

Протокол № 2 від « 08 » вересня 2022 р.

Завідувач кафедри д.н. з держ. упр., проф.

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Єлизавета ПРОКОФ'ЄВА

(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Дегтяр Андрій Олегович, д.н. з держ. упр., професор, заслужений діяч науки і техніки України. З 2020 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Публічна політика у сфері соціально-гуманітарного розвитку;
- Теоретико-прикладні проблеми державного управління в Україні;
- Публічна служба та місцеве самоврядування;
- Методи прийняття управлінських рішень;

Напрями наукових досліджень:

- організаційно-аналітичне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень;
- публічне управління соціально-гуманітарним розвитком України;
- державне регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 7 семестр.

Обсяг дисципліни: 2 кредити ЄКТС (60 годин), у тому числі аудиторних – 16 годин, самостійної роботи здобувачів – 44 години.

Форми здобуття освіти – денна, дистанційна, заочна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності - практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (диф.залік).

Мова викладання - українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – Державна влада та громадянське суспільство, Політика європейської інтеграції, Публічне управління

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – Публічне управління в країнах ЄС, Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни «Публічне управління в країнах ЄС» і «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування» спрямовані на формування у студентів теоретичних і практичних знань з теорії, методології, методики та організаційних основ процесу публічного управління в країнах ЄС ідецентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування; вивчення практики децентралізації влади та розвитку місцевого самоврядування в зарубіжних країнах; ознайомлення із передовим зарубіжним та вітчизняним досвідом в сфері розвитку місцевого самоврядування; освоєння механізмів організації розвитку місцевого самоврядування в умовах адміністративної реформи; формування навиків практичного мислення та роботи в умовах реформування механізму влади; забезпечення майбутнім випускникам конкурентних переваг на ринку праці.

Комплексна курсова робота – це робота, що виконується здобувачем, є навчально-дослідницькою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння ним теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціалізацією, готовність здобувачів до самостійного вирішення сучасних управлінських проблем. При цьому виконавці повинні продемонструвати знання за освітнім рівнем щодо організаційного проектування, планування, статистичного обстеження тощо з питань публічного управління, управління в органах та установах публічної сфери.

Мета: поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, відпрацювання вмінь і навичок з спеціальності.

Завдання: закріпити теоретичні знання та навички розв'язання практичних завдань із дисциплін «Публічне управління в країнах ЄС» та «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування».

Комплексна курсова робота підводить підсумки результативності вивчення дисциплін «Публічне управління в країнах ЄС», «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування». Комплексна курсова робота виконується як самостійна розробка актуального питання (теми) фахової сфери і водночас є також науково-практичним дослідженням, що характеризує рівень теоретичної підготовки та практичних навиків студента, його наукову ерудицію і глибину професійних знань і навиків, отриманих за період навчання.

У комплексній курсовій роботі повинні ставитися і вирішуватися актуальні питання фахової сфери, демонструватися ерудиція й уміння здобувача аналізувати проблеми і пропонувати оригінальні висновки, проекти рішень, а також знання спеціальної літератури тощо.

Комплексна курсова робота повинна відображати сучасні досягнення вітчизняної і закордонної управлінської думки у галузі знань з публічного управління, ґрунтуватися на теоретичних положеннях і фактичних матеріалах щодо управління та ресурсного забезпечення, виходити з об'єктивної реальності практичних ситуацій. Комплексна курсова робота також має

свідчити про уміння студента досліджувати проблеми з галузі знань публічного управління, формулювати й аргументовано обґрунтовувати висунуті положення і тези, робити узагальнюючі висновки, обґрунтовувати практичні рекомендації.

Комплексна курсова робота – творча праця, результатом якої може бути і нетрадиційний, оригінальний погляд на поставлену проблему. У процесі виконання курсової роботи здобувач виявляє свою науково-дослідну зрілість, готовність до практичного застосування отриманих знань, кваліфікованого вирішення професійних проблем. Отже, підготовка комплексної курсової роботи дає можливість здобувачу глибше вивчити основні питання професійного спрямування та робити самостійні висновки і узагальнення.

Компетентності, які забезпечуються:

Загальні:

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

спеціальні (фахові):

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Результати навчання, які забезпечуються:

РН5. Знати стандарти, принципи та норм діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

4. Етапи та послідовність виконання комплексної курсової роботи

Комплексна курсова робота має бути написана державною мовою, також може і іноземною мовою (за погодженням з випусковою кафедрою та кафедрою іноземних мов професійного спрямування), якою володіє здобувач вищої освіти бакалаврської програми. Надати необхідну допомогу, правильно спрямувати зусилля здобувача на якісне виконання комплексної курсової роботи – основне завдання цих методичних рекомендацій.

Комплексна курсова робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих проектних пропозицій до захисту не допускається.

Основні етапи виконання комплексної курсової роботи:

1. Вибір і затвердження теми комплексної курсової роботи.
2. Розробка завдання на комплексну курсову роботу, складання календарного плану виконання.
3. Складання попереднього плану комплексної курсової роботи.
4. Добір літературних джерел і фактичного матеріалу.
5. Консультація з науковим керівником і уточнення/затвердження плану комплексної курсової роботи.
6. Написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові.
7. Усунення недоліків, написання остаточного варіанту тексту, оформлення комплексної курсової роботи.
8. Подання роботи на кафедру для реєстрації та рецензування.
9. Підготовка тексту доповіді, наочних матеріалів для захисту.
10. Захист комплексної курсової роботи.

5. Орієнтовна тематика комплексних курсових робіт

1. Публічне управління в Австрійській Республіці.
2. Публічне управління в Королівстві Бельгія.
3. Публічне управління в Республіці Болгарія.
4. Публічне управління в Грецькій Республіці.
5. Публічне управління в Королівстві Данія.
6. Публічне управління в Республіці Естонія.

7. Публічне управління в Республіці Ірландія.
8. Публічне управління в Королівстві Іспанія.
9. Публічне управління в Італійській Республіці.
10. Публічне управління в Республіці Кіпр.
11. Публічне управління в Латвійській Республіці.
12. Публічне управління в Литовській Республіці.
13. Публічне управління у Великому Герцогстві Люксембург.
14. Публічне управління в Республіці Мальта.
15. Публічне управління в Королівстві Нідерланди.
16. Публічне управління в Федеративній Республіці Німеччини.
17. Публічне управління в Республіці Польща.
18. Публічне управління в Португальській Республіці.
19. Публічне управління в Румунії.
20. Публічне управління в Республіці Словаччина.
21. Публічне управління в Республіці Словенія.
22. Публічне управління в Республіці Угорщина.
23. Публічне управління в Фінляндській Республіці.
24. Публічне управління в Французькій Республіці.
25. Публічне управління в Республіці Хорватія.
26. Публічне управління в Чеській Республіці.
27. Публічне управління в Королівстві Швеція.
28. Характеристика системи місцевого самоврядування в Україні та розробка напрямків її удосконалення.
29. Конституційні та правові проблеми місцевого самоврядування в Україні та шляхи їх подолання.
30. Проблема повноважень та відповідальності органів місцевого самоврядування та шляхи її вирішення.
31. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
32. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини.
33. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку місцевих запозичень.
34. Удосконалення системи територіальної організації влади.
35. Земельні відносини на місцевому рівні.
36. Теоретико-методологічні засади імплементації зарубіжного досвіду реформування державного управління та розвитку місцевого самоврядування.
37. Розвиток правових засад системи місцевого самоврядування.
38. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури.
39. Управління соціо гуманітарним розвитком на місцевому рівні.
40. Вибори і формування представницьких органів місцевого самоврядування.
41. Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.
42. Реформування муніципальної публічної влади в Україні.
43. Формування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування.

44. Гарантування місцевого самоврядування.
45. Інституційний розвиток місцевого самоврядування.
46. Новітні управлінські технології в системі місцевого самоврядування.
47. Модернізація системи управління місцевими запозиченнями в контексті фінансової децентралізації.
48. Організація місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Досвід для України.
49. Формування матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування та розробка напрямків її зміцнення.
50. Зв'язки з громадськістю місцевих органів влади.
51. Тенденції розвитку регіональних економічних систем в Україні.

6. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- складання схем, таблиць, графіків тощо;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

7. Методи контролю

Поточний контроль за ходом виконання комплексної курсової роботи, підсумковий контроль (диференційований залік).

8. Захист комплексної курсової роботи

Підготовка захисту комплексної курсової роботи. Перш ніж остаточно виконана комплексна курсова робота буде допущена до публічного захисту, з метою попередньої перевірки її якості, відповідності профілю спеціальності та вимогам до такого виду робіт вищих навчальних закладів, може проводитись попередній розгляд комплексної курсової роботи. Для цього створюються тематичні групи з двох-трьох фахівців кафедри, з наукового профілю яких виконано комплексну курсову роботу. Дата передзахисту призначається завідувачем кафедри за узгодженням з науковим керівником роботи. Комплексна курсова робота розглядається під час передзахисту, як правило, поза засіданнями кафедри. Однак таке засідання може бути проведене для повторного попереднього розгляду комплексної курсової роботи, що одержав негативний висновок членів тематичної групи. На передзахисті здобувач повинен коротко викласти основні положення комплексної курсової роботи і досягнуті результати, відповісти на запитання. Метою проведення передзахисту є надання допомоги здобувачу у виправленні виявлених помилок, з'ясуванні суперечливих моментів, усуненні недоліків оформлення тощо. Проведення передзахисту спрямоване на те, щоб здобувач зробив правильні висновки, відчув впевненість, переконався у достатності власних знань для успішного захисту комплексної курсової роботи. Тематична група проводить попередню експертизу курсової роботи на предмет її відповідності вимогам з урахуванням необхідності внесення композиційних або редакційно-стилістичних, технічних, граматичних доробок і інших виправлень.

Організація процесу захисту. Завершена комплексна курсова робота, оформлена належним чином, підписується здобувачем на титульному аркуші та надається науковому керівнику для остаточної перевірки. Підготовлена комплексна курсова робота з відзивом наукового керівника представляється на кафедру не пізніше, ніж за два дні до затвердженої дати публічного захисту. До захисту комплексної курсової роботи не допускається здобувач, робота якого не відповідає вимогам.

Захист комплексної курсової роботи відбувається на відкритому засіданні комісії з викладачів кафедри. Під час підготовки до захисту здобувач має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо змісту комплексної курсової роботи і підготовлені наочні матеріали із найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими комп'ютерної програми PowerPoint, а також дискети, слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Обсяг тексту доповіді має відповідати 7-10 хвилинам виступу. Доповідь повинна відобразити: обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, основні результати аналізу матеріалів об'єкта дослідження та творчі розробки автора, акцентувати елементи наукової новизни. Особливе місце має бути відведено обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям, та оцінюванню їх ефективності. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь здобувача і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які

підлягають захисту. Здобувач стисло доповідає тематичній комісії сутність проведеного дослідження, оцінює отримані результати, ілюструючи доповідь посиланням на наочні матеріали. Під час захисту комплексної курсової роботи члени тематичної комісії, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати здобувачеві запитання щодо змісту роботи. Відповіді здобувача мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Результат оцінювання заноситься у відомість відповідно до шкали оцінювання: національна та ECTS (додається нижче).

9. Критерії оцінювання комплексної курсової роботи

Підсумкова оцінка роботи студента враховує наступні чинники: актуальність обраної теми комплексної курсової роботи; практична цінність роботи; відповідність результатів, які досягнуті в роботі поставленим меті і завданням; широта та адекватність застосування наукових методів; авторські підходи до вирішення проблеми дослідження; наукова новизна роботи.

Студент повинен стисло, послідовно й чітко викласти основні результати дослідження, аргументовано захищати свої пропозиції та погляди на проблему, володіти культурою презентації наукової роботи. Оцінка роботи виставляється за наступною шкалою:

"Відмінно"	Комплексна курсова робота виконана на високому професійному рівні, містить елементи наукової новизни, має практичне значення. Висновки та пропозиції у роботі економічно обґрунтовані й логічні. Аналіз проведено із застосуванням нових методів економіко-математичного моделювання, ПЕОМ. Доповідь стисла, логічна, проголошена вільно. Відповів на всі запитання.
"Добре"	Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. Наприклад, поверхневий теоретичний огляд літературних джерел, нечіткість в елементах наукової новизни, неповнота використання матеріалів об'єкта дослідження. Доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в цілому вірні, оформлення роботи відповідає вимогам.
"Задовільно"	Згідно із змістом тема роботи в цілому розкрита, але мають місце зауваження змістовного характеру. Наприклад, відсутня чітка мета роботи, наукова полеміка, в аналітичній частині брак аналізу, розрахунків, обґрунтувань, висновки за роботою мають теоретичний характер і не є новітніми. Не на всі запитання студент дав відповіді при захисті. Є зауваження до оформлення роботи.
"Незадовільно"	Не чітко сформульована мета роботи. Відсутні логічна побудова роботи, її системність та глибина дослідження. Мають місце помилки в аналізі, оформлення роботи не відповідає вимогам. Рецензії негативні. Відповіді на запитання неповні й неточні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно

75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Робота до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, виконана із суттєвими запозиченнями інформаційного матеріалу, оформлення роботи не відповідає вимогам, зміст роботи не розкрито. Після захисту курсові роботи здаються на кафедру, зберігаються в університеті протягом 3-х років.

10. Політика академічної доброчесності

Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

• http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_the_mes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname_fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme_cond=all_theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1

- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5908>

12. Рекомендована література

Базова

1. Бородін Є. І. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування: хрестоматія / Є. І. Бородін, С. А. Квітка, Т. М. Тарасенко. Дніпро: ГРАНІ, 2019. – 148 с.
2. Європейський досвід державного управління: курс лекцій / Уклад.: О.Ю.Оржель, О.М.Палій, І.В.Кравчук та ін. - К.: Вид-во НАДУ, 2017. - 76 с.
3. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права: Навч. посіб./Г. Шиманські-Гайер; Наук. ред. В. П'ятницький.– К.; Заповіт, 2019. -369с.
4. Куйбіда В.С. Організаційно-правові аспекти місцевого самоврядування в Україні [Текст] : [навч. посіб.] / Куйбіда В. С. ; Відкр. міжнар. ун-т розв. людини «Україна», Вища шк. політ. лідера.–К.: [Ун-т «Україна»], 2020.–158с
5. Лелеченко А.П. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А.П. Лелеченко, О.І. Васильєва, В.С. Куйбіда, А.Ф. Ткачук]—К.:—2017.—110с.
6. Решота В.В. Європейський союз: історичні, правові та інституційні основи : навч. посіб. / В. В. Решота. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. – 172 с.
7. Стандарти європейського врядування: навч. посіб./ І.А.Грицяк, О.Ю.Оржель, С.М.Гладкова та ін.; за заг. ред. І.А .Грицяка.- К.: НАДУ, 2017.-184с.

Допоміжна

1. Безверхнюк Т. М., Саханенко С. Є., Топалова Е. Х. Європейські стандарти. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. – 328 с.
2. Ворона П.В. Місцеве самоврядування і політичні партії в Україні: [монографія]/Ворона П.В.–Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2018.–184с.
3. Ворона П.В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади: монографія / П.В. Ворона.–Полтава: ПУЕТ, 2019.–341с.
4. Ганущак Ю. Префекти: уроки Франції для України / Ю. Ганущак.–К.: ІКЦ «Легальний статус», 2018.–с.5-42.
5. Грицяк І. А., Говоруха В. В., Стрельцов В. Ю. Правова та інституційна основи Європейського Союзу : Підручник // За заг.ред. М. Бойцуна та ін. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2019. – 620 с.
6. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.];

Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні»– DESPRO.–К.:ТОВ«Софія».–2019.–128с.

7. Деякі засади й принципи державного управління в країнах Європейського Союзу, що забезпечують відкритість й соціально-економічну ефективність влади // http://www.academia.org.ua/index.php?p_id=46&page=2&id=473

8. Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах органу місцевого самоврядування:Протоколвід16листоп.2009р.(ратифікованоіззаявоюЗаконом №1664-VII від 02 вересня 2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_b49.

9. Досвід децентралізації у країнах Європи: зб.док. Пер. з іноз. мов/Заг. ред. В. Б. Гройсмана. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України,2018.–766с.

10. Дробот І. О. Нормативне гарантування місцевого самоврядування в Україні : ретроспективний аспект [Електронний ресурс] /І. О. Дробот // Теоретичні та прикладні питання державотворення :Електронне наукове фахове видання Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України.–2018.–Вип3.–Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/index.html>.

11. Дудінська І., Цернер М. Децентралізація публічної влади у країнах Центральної та Східної Європи (на прикладі Словаччини, Польщі та України): монографія. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра». 2020. – 128 с.

12. Європейська соціальна Хартія (переглянута). Офіційний переклад. Страсбург, 3 травня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 14.12.2020).

13. Європейська хартія міст II. (Маніфест нової урбаністики) від 29 травня 2008 р. URL: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf> (дата звернення: 13.04.2020).

14. Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні. Науково-практичний посібник. /Упоряд. О.В. Бейко, А.К. Гук, В.М. Князев / За ред. М.О. Пухтинського, В.В. Толкованова.–К.:Крамар,2018.–396с.

15. Європейська хартія місцевого самоврядування: Хартія, Міжнародний документ № 452/97-ВР від 15.07.97 – [Електронний ресурс] –Режим доступу :http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

16. Європейське врядування: Біла книга. URL : <http://upi.org.ua> (дата звернення: 10.09.2019 р.).

17. Європейські орієнтири місцевого і регіонального розвитку: Збірник матеріалів та документів / за заг. ред. М. Пухтинського, М. Власенка. Київ: Вид-во Академії муніципального управління, 2019. – 508 с.

18. Європейські принципи державного управління / Пер. з англ. О.Ю. Куленкова; Центр дослідж. адм. реформи.-К.:Вид-во УАДУ,2020.-52с.

19. Загальні засади місцевого самоврядування в країні[Текст]:підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ;

- авт.-упоряд.:В. М. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. –К.:НАДУ,2019.–401с.
20. Інституційний розвиток місцевого самоврядування в умовах державно-управлінських реформ [Текст]: наук. розробка / І.В.Козюра, А.О. Краснейчук, Ю. Г. Іванченко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж. –К.:НАДУ,2019.–60с
21. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад (навчальний модуль) / Ярослав Котенко.–К.:ІКЦ «Легальний статус»,2020.–44с.
22. Крупник А., Орлова А. Принципи доброго врядування: європейський досвід та українські реалії. UPLAN. 2020. 13 листоп. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/pryntsyry-dobroho-vriaduvannia-ievropeiskyidosvid-ta-ukrainski-realii/> (дата звернення 23.05.2020).
23. Малиновський В. Я. Державне управління : [навчальний посібник] /В.Я.Малиновський. –[2-ге вид., доп.] –К.:Атіка,2018.– 576с.
24. Малиновський В. Я. Державне управління : [навчальний посібник] /В.Я.Малиновський. –[2-ге вид., доп.] –К.:Атіка,2018.– 576с.
25. Мельничук А. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. / А. Мельничук, П. Остапенко. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О.–2020.–35с.
26. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні: Колективна монографія/ Кол. авт.; за заг. ред. Р.М. Плюща. – К.: РІДНА МОВА, 2020.–744с.
27. Пал, Лесли. Світові тенденції в державному управлінні / Міжнар. центр перспект. дослідж. // http://www.icps.com.ua/doc/inter_gover_trends_ukr.ppt
28. Пархоменко В. Стратегічне планування розвитку громади : [практичний посібник] / В. Пархоменко, В. Прошко, П. Мавко. –Львів: «СПОЛОМ», 2020.– 160с.
29. Системи підготовки державних службовців у зарубіжних країнах / Пер. з англ. Ю.Д.Полянський; Центр дослідж. адм. реформи.-К.: Вид-во УАДУ, 2019.- 424с.
30. Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції/ А.Ткачук.–К.:Логос,2019.–124с.
31. Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування та децентралізація. Законодавство (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук. –К.:ІКЦ «Легальний статус»,2020.–80с.
32. Чапала Г.В. Місцеве самоврядування і громадянське суспільство : проблема співвідношення / Г. В. Чапала // Право України. –2020.–№2.– С.127–132.

Інформаційні ресурси

Сайт кафедри k601@khai.edu

www.prezident.gov.ua – сайт Президента України

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Держкомстату України

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського

www.librari.ukma.kiev.ua – сайт наукової бібліотеки НаУКМА